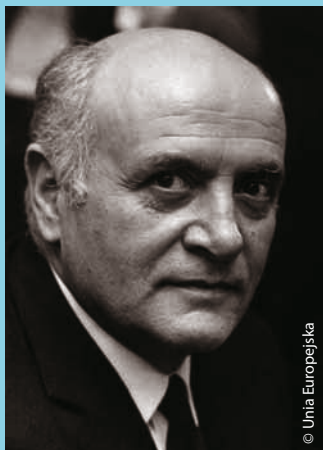

Altiero Spinelli: niestrudzony federalista

Altiero Spinelli 1907 - 1986

Włoski polityk Altiero Spinelli jest jednym z ojców-założycieli Unii Europejskiej. To on kierował pracami nad wnioskiem Parlamentu Europejskiego dotyczącym traktatu w sprawie federalnej Unii Europejskiej – zwanym także planem Spinello. W 1984 r. został on przyjęty przez Parlament przeważającą większością głosów i stał się ważnym źródłem inspiracji dla wzmocnienia traktatów UE w latach 80. i 90.

W wieku 17 lat Spinelli wstąpił do partii komunistycznej. Z tego powodu od 1927 do 1943 r. był więziony przez włoskie władze faszystowskie. Pod koniec drugiej wojny światowej założył we Włoszech federalistyczny ruch europejski.

Pracował na rzecz zjednoczenia europejskiego, pełniąc funkcję doradcy takich osobistości jak de Gasperi, Spaak i Monnet. Sędzia przysięgły z wykształcenia, Spinelli propagował sprawę europejską także na polu akademickim, m.in. poprzez utworzenie Instytutu Spraw Międzynarodowych w Rzymie.

Jako członek Komisji Europejskiej w latach 1970–1976 był odpowiedzialny za politykę wewnętrzną. Przez trzy lata był deputowanym do włoskiego parlamentu z ramienia partii komunistycznej. W 1979 r. został wybrany na posła do Parlamentu Europejskiego.

Młodość

Altiero Spinelli urodził się w Rzymie 31 sierpnia 1907 r. w rodzinie o poglądach socjalistycznych. Już w młodym wieku zaangażował się w działalność polityczną Włoskiej Partii Komunistycznej. W 1926 r., w okresie rządów Mussoliniego, z powodu swojej działalności w Partii Komunistycznej został aresztowany i skazany przez faszystowski Trybunał Specjalny na karę 16 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności, z czego dziesięć lat spędził w więzieniu, a przez kolejne sześć był internowany. Przez cały ten okres nie chciał wyrzec się swoich poglądów i okazać skrucy pomimo tego, że mogłoby to zaowocować jego ułaskawieniem. W więzieniu oddał się pogłębionym studiom i stał się gorącym orędownikiem idei ponadnarodowej integracji. Krytykował niektóre poglądy polityczne Partii Komunistycznej. Jego rozczarowanie partią i wiedza, którą zdobył w trakcie swoich studiów, spowodowały, że porzucił komunistów i stał

się zwolennikiem federalizmu. Jego poglądy federalistyczne zaczęły się kształtować podczas internowania na małej wysepce Ventotene. Spinelli zaczął nabierać coraz większego przekonania, że przeciwwagą dla niszczącej siły nacjonalizmu mógłby być ogólnoeuropejski ruch na rzecz federalizmu.

Manifest z Ventotene

W trakcie pobytu na Ventotene Spinelli zapoznał się z pracami kilku teoretyków federalizmu. Zainspirowany ich poglądami, wraz z innymi więźniami politycznymi, sporządził manifest, w którym zarysował podstawy swojej wizji federalizmu i przyszłości Europy. Manifest ten jest jednym z pierwszych dokumentów, w którym przedstawiono argumenty na rzecz europejskiej

konstytucji. W manifeste, początkowo zatytułowanym „W kierunku wolnej i zjednoczonej Europy”, stwierdzono, że zwycięstwo nad faszyzmem będzie bezużyteczne, jeżeli jego jedynym rezultatem będzie stworzenie nowej wersji starego europejskiego porządku suwerennych państw narodowych z tą tylko różnicą, że inaczej sprzymierzonych. Takie podejście prędzej czy później doprowadziłoby do wybuchu nowej wojny. W manifeste zaproponowano utworzenie ponadnarodowej europejskiej federacji państw, której podstawowym celem byłoby związanie państw europejskich tak silnie, aby na zawsze wyeliminować możliwość wybuchu nowej wojny.

Ruch federalistyczny

Po tym jak Spinelli został zwolniony z internowania w 1943 r. jego pisma posłużyły jako program Movimento Federalista Europeo (Europejskiego Ruchu Federalistycznego), który Spinelli stworzył w tym samym roku. Przez resztę lat 40. i 50. Spinelli był zagorzałym orędownikiem federalistycznej idei zjednoczonej Europy. Krytykował wówczas brak postępu w wysiłkach na rzecz integracji europejskiej. Spinelli wierzył, że współpraca międzyrządowa z zachowaniem pełnej suwerenności narodowej w ramach organizacji takich jak OECD czy Rada Europy nie wystarczy. Z tego powodu nieustrudzenie angażował się na rzecz działań zmierzających ku głębszej integracji. Przykładowo, jako polityczny doradca ówczesnego włoskiego premiera, Alcide'a de Gasperiego, przekonywał go do działań na rzecz powołania Europejskiej Wspólnoty Obronnej, która, ku rozczarowaniu Spinellogo, ostatecznie nie powstała.

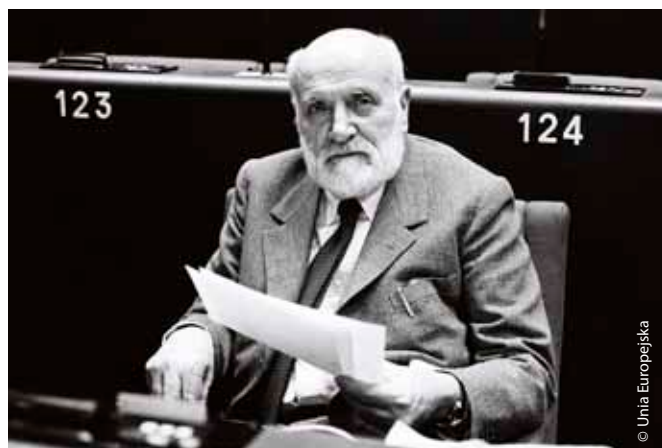
Klub Krokodyla

W latach 60. Spinelli był doradcą rządowym i badaczem, założycielem Instytutu Spraw Międzynarodowych w Rzymie, a w latach 1970–1976 członkiem Komisji Europejskiej. W 1979 r. uzyskał mandat posła do Parlamentu Europejskiego. Jako poseł ponownie mógł oddać się promowaniu swojej federalistycznej wizji Europy. W 1980 r., wraz z innymi posłami do Parlamentu Europejskiego o poglądach federalistycznych, założył Klub Krokodyla, nazwany tak od nazwy restauracji w Strasburgu, w której posłowie ci się spotykali. Klub Krokodyla opowiadał się za opracowaniem nowego traktatu europejskiego. Członkowie klubu złożyli wniosek do Parlamentu o powołanie specjalnej komisji w celu sporządzenia

projektu nowego traktatu o Unii Europejskiej, który poza swoją nazwą tak naprawdę byłby konstytucją dla Europy.

Plan Spinellogo

Dnia 14 lutego 1984 r. Parlament Europejski przeważającą większością głosów przyjął jego wniosek i zatwierdził projekt Traktatu ustanawiającego Unię Europejską, czyli tzw. plan Spinellogo. Choć traktat nie zyskał poparcia parlamentów narodowych, dokument ten stał się podstawą dla Jednolitego aktu europejskiego z 1986 r., który spowodował otwarcie granic między państwami, tworząc tym samym wspólny rynek, a następnie przyjęcie w 1992 r. traktatu z Maastricht, na mocy którego powstała Unia Europejska. Swoim entuzjazmem Spinelli przekonał francuskiego prezydenta, François Mitterranda, do położenia kresu francuskiej wrogości wobec wszelkich idei, innych niż te opierające się na międzyrządowym podejściu do budowania Europy. Krok ten przekonał niektóre rządy europejskie do przyspieszenia procesu dalszego pogłębiania integracji europejskiej.

Spinelli w Parlamencie Europejskim, krótko po przyjęciu jego planu na rzecz federalnej Europy w 1984 r.

Chociaż nie wszystkie jego ambitne plany zostały urzeczywistnione, Altiero Spinelli z niepowstrzymaną energią realizował swój cel stworzenia ponadnarodowego rządu europejskiego, aby zapobiec nowym wojnom i połączyć państwa kontynentu w ramach zjednoczonej Europy. Jego idee stały się inspiracją dla wielu zmian w Unii Europejskiej, w szczególności znaczącego zwiększenia uprawnień Parlamentu Europejskiego. Ruch federalistów zaś nadal odbywa regularne spotkania na małej wysepce Ventotene. Altiero Spinelli zmarł w 1986 r. Jego imieniem nazwano główny budynek Parlamentu Europejskiego w Brukseli.